

Bert VANBUEL Missiebisschop in de Centraal-Afrikaanse Republiek

De wereld telt nog altijd meer Vlaamse bisschoppen dan louter die in ons landje. Neem nu de Limburgse salesiaan Albert 'Bert' VANBUEL, sinds 2005 aan het roer van het bisdom Kaga Bandoro in de Centraal-Afrikaanse Republiek. Zijn jongste bezoek aan België was geen vakantiereis, veeleer een zoektocht naar steun voor zijn noodlijdende bisdom.

'We hebben het hele jaar door nood aan Pasen'

Erik DE SMET

Het bisdom van mgr. VANBUEL is driemaal zo groot als zijn vaderland, maar verharde wegen zijn er haast niet. Eind vorig jaar denderde een rebellie door de streek. De overheid vluchtte, de infrastructuur werd verwoest en de bisschop was het enige gezag dat overbleef. „Plotseling hadden de Belgische media belangstelling voor mij”, grijnst hij, op doortocht in zijn thuishaven Boekt (Heusden-Zolder), waar velen hem trouw steunen.

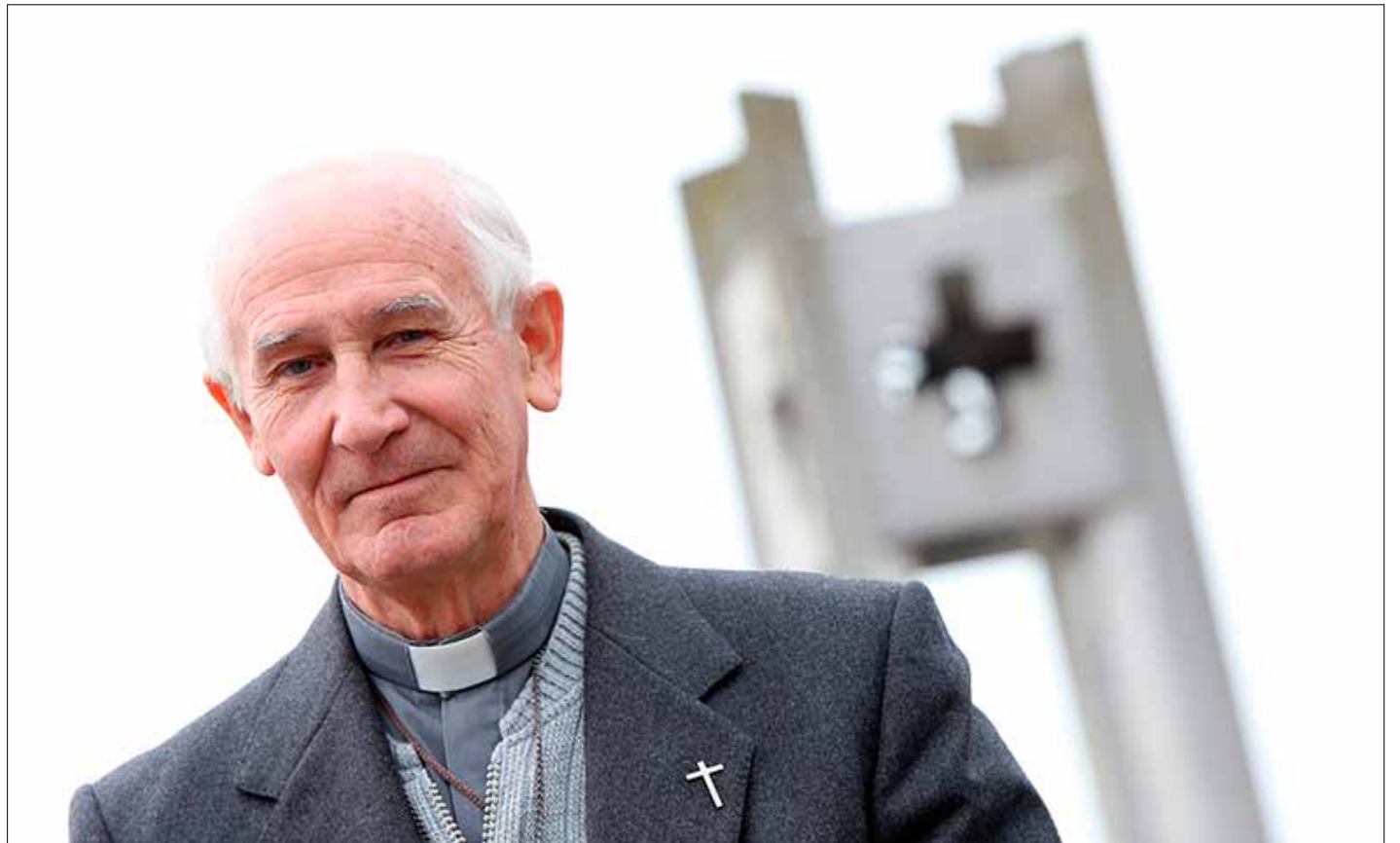
–Met de Centraal-Afrikaanse Republiek, een voormalige Franse kolonie, hebben wij, Belgen, weinig. Hoe kwam u daar terecht?

Sinds 1959 ben ik salesiaan van Don Bosco en dertig jaar lang was ik in Vlaanderen actief in het jeugdwerk. Wat Afrika betreft, ben ik een late roeping. In de jaren 1990 verzochten de Centraal-Afrikaanse bisschoppen onze overste in Rome salesianen te zenden. Zestig procent van de bevolking is er dan ook jonger dan 25. De vraag werd doorgespeeld aan de salesianen in Vlaanderen. Niet vanzelfsprekend, want Belgische salesianen voelen zich vanouds veeleer verbonden met Congo en roeping waren bij ons toen al niet talrijk.

Toch vertrokken we in 1994 met z'n drieën. Nog vóór Kerstmis vroeg een Franse missionaris in de hoofdstad Bangui me zijn parochie over te nemen. Ons doel was onderwijs en jeugdwerk, maar een parochie kon evengoed een geschikt vertrekpunt vormen. Een aanhanger van de vorige president bood ons een terrein van acht hectare aan om er een beroepsschool op te trekken. Zo'n school was er in het hele land nog niet en honderden kinderen hingen doelloos rond op straat. We gingen dus meteen akkoord.

–Ideaal werkterrein voor salesianen?

Ons werk was een antwoord op een schrijnende nood. In onze beroepscentra leren kinderen lezen en schrijven, ze leren er een vak, maar evengoed bouwen ze er aan hun mens-zijn. Tien jaar lang bouwde ik scholen, ik stichtte ook twee salesiaanse gemeenschappen. In 2005 werd ik echter bij de nuntius in Bangui geroepen. „Gaaf u zitten”, zei hij. „Benedictus XVI benoemde u tot bisschop van Kaga Bandoro.” Het was als een donderslag bij hel-

Mgr. Bert Vanbuel: „De Kerk in Afrika moet op zichzelf kunnen staan.” © Kristof Ghyselincx

dere hemel. Kaga Bandoro is een kleine en armoedige marktplaats in het noorden van het land. Ik was er nog nooit geweest. Weigeren was echter geen optie.

–Een blanke bisschop in een zwart land. Dat is toch niet meer van deze tijd?

Volmondig akkoord, maar de omstandigheden in de Centrafrique zijn uitzonderlijk. In 1990 was enkel de aartsbisschop van Bangui een Afrikaan. Dat veranderde weliswaar gaandeweg, maar

„In Centrafrique is verzoening verkondigen het evangelie verkondigen”

in 2009 stuurde Rome twee inlandse bisschoppen de laan uit wegens financieel wanbeheer. Pas in juli 2012 werden vier nieuwe bisschoppen benoemd. Je hebt gelijk, Afrika moet zijn eigen bisschoppen hebben. Het probleem van de Kerk is de vorming. Het seminarie draaide niet bepaald geolied. Het werd zelfs door Rome gesloten. Toch moeten we de Kerk er

zo snel als mogelijk in handen van eigen mensen geven.

–Wat betekent het, in dergelijke situatie bisschop te zijn?

Mijn leuze in 1994 luidde: „Hoop voor Centrafrique.” Sindsdien kende ik er welgeteld twee jaar zonder oorlog. Economisch is het een ramp. Natuurlijke rijkdommen zoals uranium worden geroofd. Het land blijft arm en dat maakt de noden groot. De scholen zijn ruïnes.

Kijk, ik trok niet naar Afrika om bisschop te worden. Ik werkte graag onder salesianen in de volksparochies en bij de jongeren. Nu sta ik aan het hoofd van een bisdom, als enige salesiaan en als enige blanke. Maar ik mocht wel zestien priesters wijden. In Centrafrique is de Kerk de motor van het leven, maar de toestand is benard. Een bisschop heeft er de taak om hulp te schreeuwen. Ik schrijf brieven, klaag wantoestanden aan.

–En wat preekt u straks met Pasen?

Op de bisschoppensynode voor Afrika zei Benedictus XVI dat zonder vrede gerechtigheid niet kan geschieden. En als mensen zich niet verzoenen, is er ook geen vre-

de mogelijk. Leer samen te leven, zei hij, verzoen u met elkaar, anders kunnen we geen menswaardige samenleving uitbouwen. In Centrafrique is verzoening verkondigen het evangelie verkondigen. Het is ook een levensgrote opdracht. Als priester sta je daarin machteloos zonder de hulp van de mensen. Daar, in Afrika, maar evenzeer hier, in Europa.

–Hoe kijkt u naar de Kerk bij ons?

Soms met medelijden. Ik zie zo weinig jongeren in de kerken hier, in Afrika is dat anders. Ook ziet de Kerk hier meer af dan in Afrika. In Duitsland zag ik dat de gelovigen massaal afhaken. Geloofwaardigheid, daar draait het om. In Centraal-Afrika pikken de mensen het niet dat een priester louter de mis leest of bestuurder speelt. Ze willen dat hij zich inzet.

–Wat betekent Pasen voor u?

We hebben het hele jaar door nood aan Pasen. En we hebben nood aan christenen die gestalte willen geven aan de Kerk.

De bisschop steunen kan via Don Bosco vzw, BE84 4358 0341 0159, met vermelding „voor Mgr. Bert Vanbuel, Kaga Bandoro”.